

Županijsko natjecanje iz povijesti

12. ožujka 2025.

prvi (I.) razred – 3. skupina

zaporka

--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova

	69
--	----

Upute natjecateljima

- Ispit se sastoji od 25 pitanja i rješavate ga 90 minuta.**
  - Prije rješavanja ispita trebate pažljivo i pravopisno točno ispuniti listić sa zaporkom.
  - Nakon što ispunite listić sa zaporkom, spremite ga u omotnicu.
  - Zaporku s listića prepisite na prvu stranicu ispita.
  - Pažljivo pročitajte ispitne zadatke i upute u zadatku.
  - Rješenja upisujte na predviđena mjesta u ispitu. Ispit pišite plavom ili crnom kemijskom olovkom.
  - Ispit pišite isključivo pisanim slovima, ne tiskanim. Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s 0 bodova.
  - Osobna imena i prezimena te geografska imena pišite izvorno prema udžbenicima koje je odobrio MZO u školskoj godini 2021./2022.
  - Koristite se listom za koncept tijekom rješavanja ispita jer jednom napisan odgovor u ispitu, više nije dopušteno prepravljati. Odgovori se u konceptu ne vrednuju.**
  - Nakon završetka pisanja ispit predajte članu Županijskoga povjerenstva.
- Nakon objave privremene ljestvice poretka imate pravo uvida u ispit i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Vam uspjeh na natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

3. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

1. Zaokružite **dvije** posljedice doseljavanja Dorana na prostor današnje Grčke.

	2
--	---

- a) Jonjani se sele na sjeverna obalna područja Male Azije
- b) organizira se društveni sustav vojne demokracije
- c) koristi se tehnologija prerade željeza
- d) pismo Linear A gubi se iz upotrebe

2. Zaokružite ispravan kronološki slijed propasti minojske civilizacije.

	1
--	---

- a) erupcija vulkana na otoku Teri → slabljenje viših društvenih slojeva → vlast Mikenjana → uništenje kretske flote
- b) erupcija vulkana na otoku Teri → slabljenje viših društvenih slojeva → uništenje kretske flote vlast Mikenjana
- c) erupcija vulkana na otoku Teri → uništenje kretske flote → slabljenje viših društvenih slojeva → vlast Mikenjana
- d) slabljenje viših društvenih slojeva → erupcija vulkana na otoku Teri → uništenje kretske flote → vlast Mikenjana

3. Promotrite prikazani povijesni izvor i odgovorite na pitanja.

3.1. Koji je pojam u arhitekturi proizašao iz naziva prikazanog predmeta?

	3
--	---

3.2. Kako se naziva kultura iz koje potječe povijesni izvor?

3.3. U koje se svrhe **nije** upotrebljavao prikazani povijesni izvor?

- a) znak u pismu
- b) uporabni predmet
- c) ukras na zidovima palača
- d) simbol božanstva

4. Upisivanjem odgovarajućeg slova povežite dužnost ili ustanovu s njezinim ovlastima.

_____ arhonti	A. bira magistrature
_____ eklezija	B. predlaže zakone
_____ bule	C. sudi za ubojstva
_____ areopag	D. vrhovna vjerska vlast

	2
--	---

5. Pozorno pročitajte povijesni izvor i odgovori na pitanja.

	3
--	---

Kad je narod dobio vlast u ruke, bio mu je Klisten vođa i zaštitnik. Tu gotovo najveću zaslugu za progonstvo tirana stekli su Alkmeonovci vodeći neprestano žestoku borbu protiv njih. S tih se eto razloga narod uzdao u Klistena. Stojeći tada na čelu naroda, četvrte godine poslije propasti tirana, za arhonta Isagore, razdijeli najprije čitavo stanovništvo na deset fila umjesto četiri dotadašnje želeći ih izmiješati kako bi ih više imalo udjela u građanskom pravu.

Aristotel o Klistenovim reformama, prema: Pavao Pauš, *Atenska robovlasnička demokracija*, Školska knjiga, Zagreb, 1957., 28.

5.1. Kako se zove politička institucija u kojoj su se sastajali zastupnici deset fila?

5.2. Kako se zove protjerani tiranin?

5.3. Kako se naziva oblik vlasti opisan u izvoru?

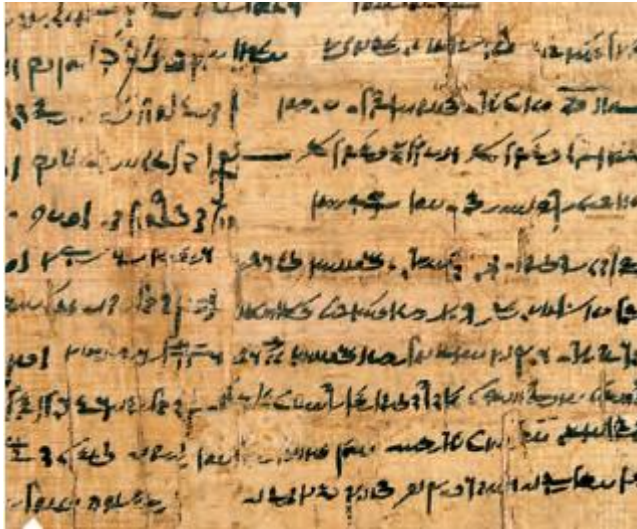
6. Sljedeći zadatak riješite tako da autoru s lijeve strane pridružite slovo ispred djela s desne strane.

_____ Aristofan	A) <i>Ifigenija u Aulidi</i>
_____ Menandar	B) <i>Žene u narodnoj skupštini</i>
_____ Euripid	C) <i>Edip na Kolonu</i>
_____ Sofoklo	D) <i>Mrzovoljnik</i>

	2
--	---

7. Proučite fotografiju povijesnoga izvora te odgovori na pitanja.

	3
--	---

7.1. Uz koju civilizaciju povezujemo pismo s prikazanoga povijesnoga izvora?

7.2. Napišite ime pisma s prikazanog povijesnoga izvora.

7.3. Iz kojega se ranijega pisma razvilo ovo pismo?

---

8. U kojemu su nizu točno kronološki poredana razdoblja iz grčke povijesti?

	1
--	---

- a) dolazak Dorana → naseljavanje Ahejaca → grčka kolonizacija → Homersko doba
- b) naseljavanje Ahejaca → dolazak Dorana → Homersko doba → grčka kolonizacija
- c) grčka kolonizacija → dolazak Dorana → naseljavanje Ahejaca → Homersko doba
- d) Homersko doba → naseljavanje Ahejaca → grčka kolonizacija → dolazak Dorana

9. Pozorno proučite prikazane fotografije grčkih umjetnih stilova pa odgovorite na pitanja.

	4
--	---

9.1. Kojim je brojem označen stil kojim je izgrađen Erehtejon?

_____

9.2. Kojim je brojem označen stil u kojem je izgrađen Partenon?

_____

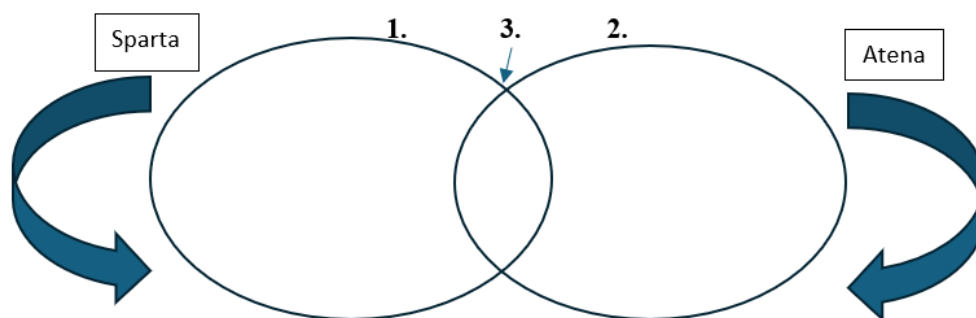
9.3. Kojim je brojem označen stil koji se koji se razvio u vrijeme helenizma?

_____

9.4. Kojim je brojem označen stil koji se naziva i muškim stilom?

_____

10. Navedene pojmove vezane uz grčke polise razvrstajte u Vennov dijagram tako da njihovo pripadajuće slovo upišete na odgovarajuće mjesto u dijagramu.

	3
--	---

A) apela

B) hopliti

C) eupatridi

D) fila

E) eklezija

F) efori

11. Pozorno proučite povijesnu kartu i odgovorite na sljedeća pitanja.

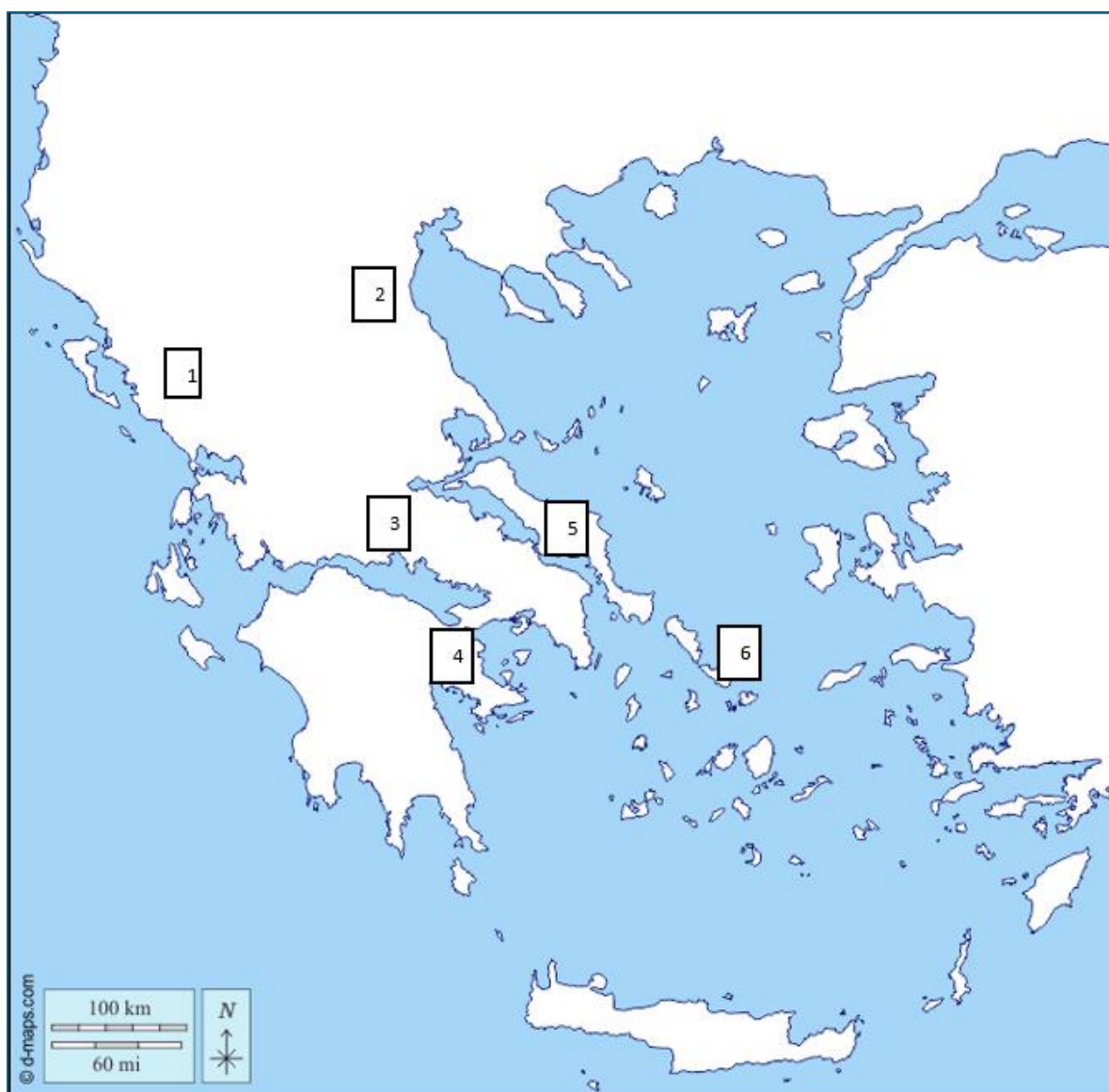
	4
--	---

11.1. Napišite broj kojim je približno označeno mjesto najbolje očuvanog antičkog kazališta u Grčkoj. _____

11.2. Koje je grčko pleme nastanjivalo prostor označen brojem 5? _____

11.3. Napišite broj kojim je označeno mjesto na kojemu se nalazila jedna od najpoznatijih tržnica robovima. _____

11.4. Napišite broj kojim je označen dio Grčke u kojemu se nalazilo glasovito Zeusovo proročište. _____

12. Što **nije** posljedica grčke kolonizacije istočne obale Jadrana?

	1
--	---

- a) razvoj posredničke trgovine između Grka i ilirskih naroda
- b) prenapučenost polisa na jadranskim otocima
- c) širenje grčkog jezika, pisma, kulture, umjetnosti i religije
- d) potaknuta je proizvodnju raznih obrtničkih proizvoda te razvoj stočarstva i poljodjelstva

13. Popunite tablicu pojmovima koji nedostaju.

	5
--	---

	ATENA	SPARTA
pleme – osnivač polisa		Dorani
vrhovna vlast u polisu	9 arhonata	
smještaj polisa		poluotok Peloponez
članovi narodne skupštine	svi punopravni Atenjani	
dio stanovništva koji nije imao politička prava	meteci	

14. Stanovnici kojeg polisa su osnovali koloniju Isu (Issa) na otoku Visu?

	1
--	---

- a) Mesane
- b) Korkire
- c) Sirakuze
- d) Para

15. Zaokružite točnu posljedicu Solonovih reformi.

	1
--	---

- a) ozakonjenje dužničkog ropstva
- b) podjela na file
- c) nezadovoljstvo trgovaca žitom
- d) provođenje ostracizma

16. Pozorno proučite kartu i odgovorite na postavljena pitanja.

4

16.1. Kako se naziva kultura brončanog doba koja se razvila na zaokruženom prostoru na karti?

16.2. Ispišite s karte ime grada koji su osnovali Lakedemonjani.

16.3. Kako se nazivalo grčko pleme koje je početkom 2. tisućljeća pr. Krista naselilo prostor označen žutom strelicom?

16.4. Napišite naziv lokaliteta uz koji vezujemo prikaz Zmijskih božica?

17. Promotrite ilustraciju Atenske akropole i odgovorite na pitanja.

	4
--	---

17.1. Kojim je brojem na ilustraciji označen hram Erehtejon?

17.2. Kojim je brojem na ilustraciji označen hram Partenon?

17.3. U vrijeme kojega je državnika atenska akropola poprimila prikazani izgled?

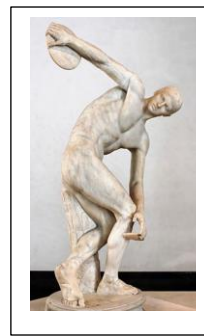
17.4. Koje je božanstvo prikazano na ilustraciji pod brojem 5?

---

18. Na slikama su prikazana neka od najpoznatijih ostvarenja grčke umjetnosti. Pored odgovarajućeg slova napišite kojemu stilskom razdoblju pripadaju djela na slikama ispod.

	4
--	---

A _____ B _____ C _____ D _____

19. Sljedeći zadatak riješite pomoću slikovnog priloga.

19.1 Kako se zove lokalitet prikazan na slici? _____

	4
--	---

19.2 U čast kojega su se boga održavale igre na tom lokalitetu? _____

19.3 Što je kao nagradu dobivao pobjednik igara? _____

19.4. Čemu je, osim kao svetište i mjesto održavanja igara, još služio ovaj lokalitet?

_____

20. Zaokružite točan kronološki slijed događaja iz povijesti atenskog polisa:

	1
--	---

- a) ukinuto dužničko ropstvo → sastavljen prvi pisani zakonik → uvedeno Vijeće 500 → uvedeno plaćanje državnih poslova
- b) uvedeno plaćanje državnih poslova → ukinuto dužničko ropstvo → sastavljen prvi pisani zakonik → uvedeno Vijeće 500
- c) sastavljen prvi pisani zakonik → ukinuto dužničko ropstvo → uvedeno Vijeće 500 → uvedeno plaćanje državnih poslova
- d) sastavljen prvi pisani zakonik → uvedeno Vijeće 500 → ukinuto dužničko ropstvo → uvedeno plaćanje državnih poslova

21. Sljedeći zadatak riješite tako da pojmu s lijeve strane pridružite objašnjenje s desne strane.

	3
--	---

___ timokracija	A) vladavina nad morem
___ talasokracija	B) vladavina naroda
___ tiranija	C) vladavina imućnih
___ oligarhija	D) nasljedni privilegirani stalež
___ demokracija	E) samovlada
___ aristokracija	F) vladavina nekolicine

22. Pročitajte povijesni izvor i odgovorite na pitanja.

	3
--	---

Parani, u skladu s proročanstvom, otisnuli su se i u Jadranskom moru osnovali koloniju na otoku Hvaru, kako su ga nazvali i to u suradnji s tiraninom Dionizijem. On je već ranije osnovao koloniju na Jadranu, kao i jednu u Lješju. Te iste godine su Parani koji su osnovali Pharos dopustili prijašnjim stanovnicima, barbarima, da žive u relativno dobro utvrđenom gradu, dok su sebi podigli novi grad uz luku ogradiвши ga zidinama.

Diodorus Siculus, *Diodorus of Sicily in twelve volumes*, Cambridge Mass.: Harvard University Press, 1989.

22.1. Na koju koloniju misli pisac u rečenici: „On je već ranije osnovao koloniju na Jadranu...”? _____

22.2. O kojim „prijajšnjim stanovnicima“ pisac govori kao o barbarima?

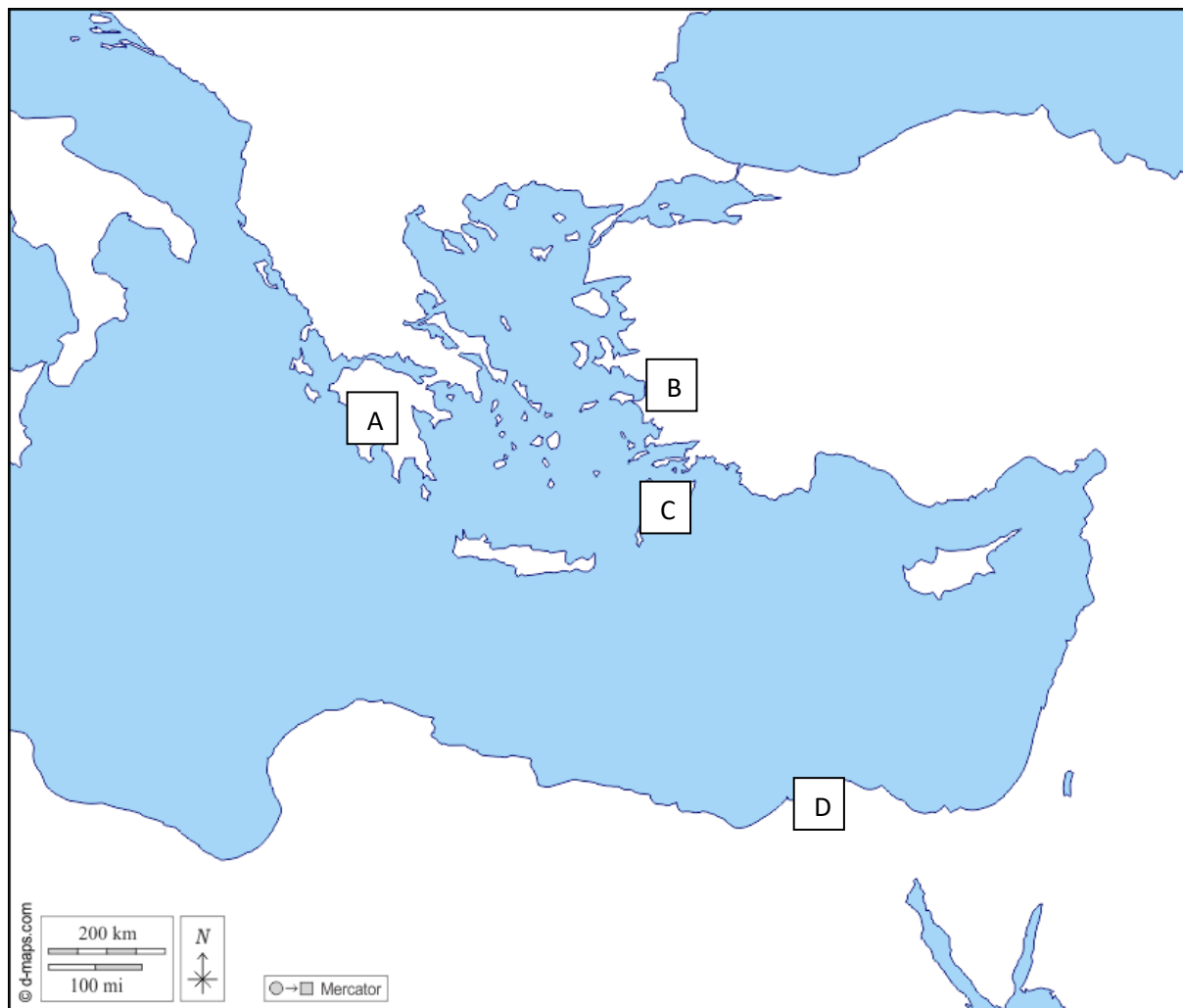
_____

22.3. Koja je znamenitost grčkih kolonista Parana uvrštena na UNESCO-ov popis svjetske baštine? _____

23. Na praznu crtu pored građevine, upišite slovo s karte koje odgovara njezinu približnom položaju.

4

23.1. Kolos _____

23.2. Artemidin hram _____

23.3. Zeusov kip _____

23.4. Svjetionik _____

24. Pozorno pročitajte povijesni izvor i odgovori na pitanja.

	3
--	---

U isto vrijeme mnogi plemići bili su kivni na nj zbog ukidanja dugova (...). Tima pridružili su se zbog siromaštva oni koji su bili oslobođeni od dugova i od straha, oni koji po rodu nisu bili čisti. Dokaz je tome to što su poslije propasti tirana ispitali glasovanjem građansko pravo držeći da su mnogi nepravedno uživali politička prava. Svaka se pak od triju stranaka nazivala po krajevima u kojima su težili zemlju.

Citirano prema: Pavao Pauš, *Atenska robovlasnička demokracija*, Školska knjiga, Zagreb, 1957., 18.

24.1. Kako se zove osoba na koju su „mnogi plemići bili kivni“?

24.2. Navedite naziv jedne od triju stranaka iz povijesnog izvora.

24.3. Kako se zove predvodnik jedne od stranaka, koji je kasnije preuzeo vlast u Ateni?

25. Pozorno pogledajte povijesni izvor i odgovorite na pitanja.

	3
--	---

25.1. Kojemu razdoblju grčke umjetnosti pripada oslikana posuda?

25.2. Koji su likovi prikazani na posudi (gledano slijeva nadesno)?

25.3. Na osnovi kojih simbola to možete zaključiti?